

1 Какви са условията за получаване на развод?

Съществува една форма на извънсъдебен развод:

развод по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати, който се депозира, вписва и съхранява при нотариус.

Съществуват четири форми на развод:

развод по взаимно съгласие,

развод с приемане на принципа за разтрогване на брака, т.е. развод по съгласие,

развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка,

развод по искане за произнасяне по въпроса за брачната вина.

2 Какви са основанията за развод?

Разводът по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати, който се депозира, вписва и съхранява при нотариус, може да бъде избран, ако съпрузите са постигнали съгласие по принципа за разтрогване и по всички последици от развода. Те изготвят споразумение със своите адвокати, което се подписва от двете страни и двамата адвокати след изтичане на определен срок за размисъл. Ако съпрузите има едно или повече деца, децата трябва да бъдат уведомени за правото си да бъдат изслушани. Ако поне едно от децата поиска да бъде изслушано, страните трябва да се обърнат към съда по семейни дела с искане за развод по взаимно съгласие по съдебен ред с цел детето да бъде изслушано.

Разводът по взаимно съгласие по съдебен ред може да бъде поискан от съпрузите само ако едно дете, разполагащо с необходимите способности за разбиране, поиска да бъде изслушано, и ако съпрузите са се споразумели относно принципа за разтрогване, както и за всички последици, свързани с разтрогването. В този случай те не трябва да посочват причината за развода, а да представят пред съдията проект на споразумение, което урежда последиците от развода, с цел той да го одобри. Съдията отказва одобрение единствено в случаите, в които интересите на децата или на единия от съпрузите не са достатъчно защитени.

Развод по съгласие може да бъде поискан от единия от съпрузите и приет от другия или да бъде поискан от двамата съпрузи. За разлика от развода по взаимно съгласие съпрузите приемат принципа за развод, но не успяват да постигнат споразумение относно последиците от развода. Следователно това трябва да се уреди от съдията.

Развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка може да бъде поискан от единия съпруг, в случай че съвместният живот е бил преустановен от две години преди датата на подаването на молбата за развод, което предполага липса на съжителство, придружено от желание за разтрогване.

Развод по искане за произнасяне по въпроса за брачната вина може да бъде поискан от единия съпруг поради действия, които се приписват на другия, когато тези действия представляват сериозно или многократно нарушаване на брачните отговорности и задължения и които правят непоносимо продължаването на съвместния живот.

3 Какви са правните последици от развода за:

3.1 личните отношения между съпрузите (напр. фамилното име)

Задълженията за вярност, съвместен живот и подкрепа се прекратяват след като съдебното решение, с което се постановява разводът, стане окончателно, т.е. когато решението повече не подлежи на обжалване.

Всеки от съпрузите си връща правото да сключи нов брак.

Вследствие на развода всеки от съпрузите губи правото да използва фамилията на другия. Все пак единият от съпрузите може да продължи да използва фамилията на другия — или със съгласието на последния, или с решение на съдията, ако докаже, че това е свързано с особен интерес за него самия или за децата.

3.2 подялбата на имуществото на съпрузите

Разводът води до прекратяване на брачния режим и, ако това е уместно, до подялба на имуществото.

Разводът не засяга брачните привилегии, които възникват по време на брака, както и даренията на налично имущество. За сметка на това разводът води до отмяна по право на брачните привилегии, които възникват при прекратяване на брачния режим, при смърт на единия от съпрузите или от разпоредбите в случай на смърт.

В случай на развод по взаимно съгласие, по съдебен или извънсъдебен ред, споразумението между съпрузите относно уреждането на техните имуществени интереси е условие за постановяване на развода. При другите форми на развод съпрузите може да постигнат споразумение за уреждане на тези отношения преди постановяването на развода, но не са длъжни да правят това. В такъв случай уреждането става след постановяването на развода.

3.3 малолетните и непълнолетните деца на съпрузите

Разводът не води до никакви специални последици, свързани с правилата относно упражняването на родителските права, които следователно по принцип остават възложени съвместно на двамата родители. Въпреки това съдията може да реши да възложи упражняването на правата на единия от родителите, ако интересите на детето налагат това. Трябва да бъдат определени условията и реда за упражняване на родителските права (обичайно местопребиваване, право на посещение и др.)

Всеки от родителите трябва да продължи да участва в издръжката и образованието на детето. Участието е под формата на парична издръжка, изплащана от единия родител на другия, но може да бъде и под формата на пряко поемане изцяло или отчасти на направените разходи в полза на детето. Издръжката може да се предоставя под формата на право на ползване или на обитаване на жилище.

3.4 задължението за изплащане на издръжка на другия съпруг?

NB: Паричната издръжка, която се дължи от единия от съпрузите на другия, представлява временна мярка, т.е. тя се отпуска единствено преди постановяването на развода. След като разводът бъде постановен, единият от съпрузите може да изиска от другия единствено компенсаторно плащане или плащане на обезщетение за вреди. Този въпрос може да бъде уреден с приятелско споразумение в контекста на развод по взаимно съгласие по съдебен или извънсъдебен ред, а във всички останали случаи - с разпореждане от страна на съдията.

Целта на компенсаторното плащане е да се компенсира несъответствието, което се създава в условията на живот на съпрузите в резултат на разтрогването на брака. Размерът му се определя от съдията в зависимост от доходите и нуждите на всеки от съпрузите. Размерът му е фиксиран и по принцип се предоставя под формата на капитал:

или чрез изплащане на парична сума, за която може да има някакви условия на плащане;

или чрез предоставяне на право на собственост върху имущество или на временно или пожизнено право на ползване, на обитаване или на плодopolзване.

В изключителни случаи компенсаторното плащане може да бъде определено във вид на пожизнена рента, която в случай на промени във възможностите или нуждите на съпрузите може да бъде преразгледана с цел намаляване.

Обезщетение за вреди може да бъде отпуснато на единия съпруг, ако за него последиците от развода са особено тежки:

ако е ответник при развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка, когато самият той не е отправил молба за развод.

или ако разводът е постановен поради изключителна вина на другия съпруг.

(вж. „Задължение за издръжка — Франция“).

4 Какво на практика означава правният термин „законна раздяла“?

Законната раздяла е раздяла, постановена от съда, с която се слага край на определени брачни задължения, като например задължението за съжителство на съпрузите, но без с това да се прекратява брачният съюз. Следователно не е възможно сключване на повторен брак и задължението за помощ се запазва.

5 Какви са условията за законна раздяла?

Случаите и процедурата са същите като при развод по съдебен ред, но законната раздяла не може да се извърши по взаимно съгласие извънсъдебно.

По принцип съпругът, срещу когото е внесено искане за законна раздяла, може да отправи насрещен иск за развод или за законна раздяла, и обратно — съпругът, срещу когото е внесено искане за развод, може да отправи искане за развод или за законна раздяла.

В случай на молба за развод поради непоправимо разстройство на брачната връзка подаването на насрещен иск за законна раздяла е забранено — възможно е само подаването на молба за развод.

Когато съдията трябва да разгледа едновременно молба за развод и искане за законна раздяла, той разглежда първо молбата за развод. Той разглежда искането за законна раздяла само ако не уважи молбата за развод. Когато двете искания се основават на вина, съдията ги разглежда едновременно и ако ги приеме, постановява развода по вина и на двете страни.

6 Какви са правните последици от законната раздяла?

Последици от законната раздяла.

Със законната раздяла задължението за съжителство се прекратява, но задълженията за подкрепа, вярност и помощ се запазват. Също така, освен ако няма съдебно решение за противното, жената продължава да използва фамилното име на съпруга си. В изпълнение на задължението за помощ единият съпруг може да бъде принуден да плаща парична издръжка на другия, ако последният се намира в нужда. Размерът на тази издръжка се определя без да се взема предвид вината на съпрузите, освен ако съпругът, който има право да я получава, е допуснал сериозно неизпълнение на задълженията си по време на брака. Плащането на парична издръжка може да бъде заменено с учредяване на капитал, ако имуществото на съпруга длъжник позволява това.

В имуществено отношение решението води до прекратяването и унищожаването на брачния режим, както и при развод.

В случай на смърт на единия съпруг наследствените права на другия остават непроменени и той се ползва от законовите разпоредби по отношение на преживелия съпруг. Все пак при законна раздяла по взаимно съгласие по съдебен ред съпрузите могат да включат в споразумението отказ от наследствените права.

Замяна на законна раздяла с развод

По искане на единия от съпрузите решението за законна раздяла се заменя по право с решение за развод, когато законната раздяла е продължила две години. В такъв случай съдията постановява развод и се произнася за последиците от него. Основанието за законната раздяла става основание за развода. Приписването на вината не може да бъде променено.

При всички случаи на законна раздяла е възможно тя да бъде заменена с развод по взаимно съгласие по искане на двамата съпрузи. За сметка на това постановената по взаимно съгласие законна раздяла по съдебен ред може да бъде заменена единствено с развод по взаимно съгласие.

7 Какво означава на практика терминът „унищожаване на брака“?

Унищожаването на брака, което предполага съдебно решение, води до заличаване с обратна сила на всички последици от брака, така сякаш той никога не е съществувал.

Унищожаването на брака се различава от развода и от законната раздяла, които пораждат последици единствено за бъдещето.

8 Какви са условията за унищожаване на брака?

Основанията за унищожаване на брака са различни в зависимост от това дали става въпрос за относителна нищожност (когато се посочва порок на съгласието или липса на разрешение от лицата, които е трябвало да дадат разрешение за брака) или за абсолютна нищожност (при което се санкционира неспазването на условие на общественения ред).

Случаи на относителна нищожност

Съществуват три възможни случая:

грешка в самоличността на лицето или в съществените качества на лицето
принуда

липса на разрешение от лицата, чието разрешение е било необходимо.

Молбата за унищожаване на брака може да се подава само от определени лица, които са изброени изчерпателно: съпругът, чието съгласие е било недействително или който е бил юридически недееспособен в момента на сключването на брака, и лицата, които би трябвало да дадат съгласие за брачния съюз, или от прокуратурата.

Молбата за унищожаване е допустима само в срок от пет години от деня на сключването на брака (или пет години от деня, в който засегнатото лице е навършило законово определената възраст за изразяване на съгласие за сключване на брак).

Случаи на абсолютна нищожност

Пълна липса на съгласие, ненавършена възраст за сключване на брак, бигамия, кръвосмешение, отсъствие на единия от съпрузите по време на сключването на брака, липса на правомощия на служителя по гражданско състояние и липса на публичност.

Молбата за унищожаване е допустима само в срок от пет години от деня на сключването на брака (или пет години от деня, в който засегнатото лице е навършило законово определената възраст за изразяване на съгласие за сключване на брак).

9 Какви са правните последици от унищожаването на брака?

Правните последици от унищожаването на брака са едни и същи независимо дали става въпрос за относителна нищожност или за абсолютна нищожност.

Както личните, така и имуществените последици от брака се заличават, тъй като се счита, че брачният съюз никога не е съществувал. Например ако единият от съпрузите е починал, унищожаването на брака ще лиши другия от всички наследствени права.

Все пак е възможно смекчаване на този принцип, когато при сключването на брака единият съпруг или и двамата са действали добросъвестно. В такъв случай „предполагаемият“ брак остава нищожен, но се разглежда просто като прекратен. Вследствие на това всички последици от гражданско, лично и имуществено естество, възникнали преди решението за унищожаване, се запазват.

По отношение на децата унищожаването на брака на техните родители няма правни последици и положението им се урежда както при развод.

10 Съществуват ли алтернативни извънсъдебни способности за решаване на въпросите, свързани с развода, без да се стига до съд?

Разводът и последиците от него могат да бъдат уредени съгласно процедурата за развод по взаимно съгласие по извънсъдебен ред, което предполага намесата на двама адвокати и нотариус, но не и от съдия, с изключение на случаите, в които дете, разполагащо с необходимите способности за разбиране, иска да бъде изслушано.

Във всички други случаи сезирането на съда е задължително, но страните могат да прибегнат до семейна медиация преди сезирането на съда или успоредно с него.

Съдията също може да предложи медиация. Тя се възлага на физическо лице или на сдружение, които да изслушат страните, да съпоставят гледните им точки и да им помогнат да намерят решение на конфликта, който ги противопоставя.

След такава медиация страните, които са успели да се споразумеят, могат да представят споразумението си за одобрение от съдията или да изберат процедурата за развод по взаимно съгласие по извънсъдебен ред.

11 Къде се подава заявление (иск/искане) за развод/законна раздяла/унищожаване на брака? Какви формалности трябва да бъдат спазени и какви документи трябва да бъдат приложени към заявлението?

Къде се подава молба за развод

Молба за развод по съдебен ред или за законна раздяла

Това става чрез искова молба, внесена от адвокат в деловодството на окръжния съд (tribunal de grande instance).

Териториално компетентен е съдът:

в мястото, където е постоянното местопребиваване на семейството;

ако съпрузите живеят разделени и ако родителските права се упражняват съвместно, съдът в мястото, където е постоянното местопребиваване на този от съпрузите, с когото живеят непълнолетните деца;

ако съпрузите живеят разделени и ако родителските права се упражняват само от единия от тях, съдът в мястото, където е постоянното местопребиваване на този съпруг;

в останалите случаи — съдът, където е постоянното местопребиваване на съпруга, който не е подал молбата;

в случай на съвместна молба, компетентният съд в зависимост от избора на съпрузите е този в мястото, където е постоянното местопребиваване на единия или на другия съпруг.

Молба за унищожаване

Молбата за унищожаване на брака се подава пред окръжния съд в мястото, където живее ответникът. Тя се подава като призоваване чрез съдия-изпълнител.

Развод по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати:

Споразумението, подписано от страните и двамата адвокати трябва да бъде депозирано, вписано и съхранявано при практикуващ нотариус във Франция.

Документи, които да бъдат представени

Молба за развод по съдебен ред или за законна раздяла

При всички случаи на развод съпрузите трябва да представят всички необходими доказателства за своята самоличност, за здравноосигурителната си каса, както и информацията относно всички служби и органи, които им изплащат помощи или пенсии или всяка друга облага.

Когато от съдията се иска отпускане на издръжка за бивш съпруг, съпрузите трябва да предоставят декларация, с която под клетва се удостоверява точността на посочените от тях доходи, средства, имущество и условия на живот.

В случай на развод по взаимно съгласие по съдебен ред в исковата молба не трябва да се посочват основанията за развода, но в нея трябва да се съдържа приложение с посочена дата и подписано от съпрузите и от техния(ите) адвокат(и), с което се уреждат изцяло последиците от развода и което включва, ако това е необходимо, разделителен протокол за брачния режим.

В останалите случаи в исковата молба не се посочват нито правното основание, нито мотивите за развода, но в нея трябва да се съдържат, ако това е необходимо, исканията, отправени по отношение на временните мерки.

Молба за унищожаване

Не се изисква никакъв специален документ, но е необходимо ищецът да представи документи, които могат да докажат, че изтъкнатите основания могат да доведат до унищожаването на брака.

12 Може ли да бъде получена правна помощ за покриване на разходите по производството?

Получаването, изцяло или отчасти, на правна помощ може да стане в зависимост от средствата (вж. тема „Правна помощ — Франция“).

13 Възможно ли е да се обжалва решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака?

Тези съдебни решения подлежат на обичайните начини за обжалване.

14 Какво следва да се направи, за да се признае в държавата членка решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, което е издадено от съд в друга държава членка?

Произнесените във връзка с развод решения се признават по право без никаква специална процедура.

Същото се отнася за решенията, постановени във връзка с унищожаването на брака.

15 Към кой съд следва да се обърне, за да се противопоставя на признаването на решение за развод/законна раздяла/унищожаване на брака, издадено от съд в друга държава членка? Каква е процедурата в такива случаи?

За противопоставяне на признаването на решението е възможно да се заведе дело за неприложимост пред окръжния съд (tribunal de grande instance). Решение за неприложимост дава възможност за противопоставяне на последващо искане за екзекватура, отправено от другата страна (това означава искане, което има за цел да постигне обявяването за изпълняемо във Франция на решение, произнесено в друга държава) (и обратно — неговото отхвърлянето се равнява на екзекватура).

Процедурата е същата като при иск за екзекватура.

15 Кой е приложимият закон при бракоразводни дела, когато съпрузите не живеят в държавата членка на съда, който разглежда делото, или са граждани на различни държави?

В приложение на разпоредбите на Регламент (ЕС) № 1259 от 20 декември 2010 г. относно осъществяването на засилено сътрудничество в областта на приложимото право при развод и законна раздяла, правото, което ще се прилага при развода или законната раздяла, ще бъде това, което е избрано от съпрузите.

При липса на избор разводът и законната раздяла се уреждат от:

правото на държавата на обичайно местопребиваване на съпрузите към момента на сезиране на съда или, ако това не е изпълнено

правото на държавата на последното обичайно местопребиваване на съпрузите, при условие че това пребиваване е приключило не повече от една година преди сезирането на съда и ако единият от съпрузите все още живее в тази държава към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено

правото на държавата, чиито граждани са съпрузите към момента на сезиране на съда, или, ако това не е изпълнено,

правото на сезирания съд.

Все пак, ако молбата се отнася до случай на преобразуване на законна раздяла в развод, правото, приложимо при развода, е правото, което е било приложено при законната раздяла, освен ако съпрузите не са избрали друго.

Тези правила се прилагат също по отношение на съпрузите в случай на развод по взаимно съгласие посредством частен документ, приподписан от адвокати, който се депозира, вписва и съхранява при нотариус; съпрузите не могат обаче да използват „правото на сезирания съд“, тъй като никой съд не е сезиран.

[Уебсайт на Министерството на правосъдието](#)

[Уебсайт на Legifrance](#)

Тази уеб страница е част от „Вашата Европа“.

Ще се радваме да получим вашите [коментари](#) относно полезността на предоставената информация.

Your
Europe

This webpage is part of an EU quality network

Последна актуализация: 16/12/2020

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответното звено за контакт към Европейската съдебна мрежа. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Нито ЕСМ, нито Европейската комисия поемат каквато и да е отговорност по отношение на информацията или данните, които се съдържат или са споменати в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.